

Уповноважений
Верховної Ради України
з прав людини

MINISTRY OF
FOREIGN AFFAIRS
OF DENMARK
Danida

ЗВІТ

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ СТАНУ НАДАННЯ ТА ОПРИЛЮДНЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ПРОТИДІЇ ПОШИРЕННЮ КОРОНАВІРУСНОЇ ХВОРОБИ (COVID-19)

У ВІДПОВІДЬ НА ЗАПИТИ НА ОФІЦІЙНИХ ВЕБСАЙТАХ
РОЗПОРЯДНИКІВ ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Цей моніторинг було проведено в період із 24 по 30 березня 2020 року для того, щоб дослідження якості надання та оприлюднення публічної інформації щодо протидії поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) у відповідь на інформаційні запити та шляхом оприлюднення на офіційних вебсайтах розпорядників публічної інформації.

Об'єктом моніторингу були розпорядники публічної інформації обласного рівня: обласні ради, міські ради обласних центрів та обласні державні адміністрації. Загалом була проведена оцінка **74 розпорядників в усіх областях України**. Оцінку було проведено силами мережі регіональних координаторів зі зав'язків із громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в усіх областях України. Для проведення цієї оцінки регіональні координатори — монітори направили та отримали відповіді на **74 запитів** на доступ до публічної, провели моніторинг **74 офіційних вебсайтів** розпорядників публічної інформації та заповнили **148 оціночних анкет**.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про доступ до публічної інформації» забезпечення доступу до інформації відбувається шляхом:

- 1) систематичного та оперативного оприлюднення інформації (в офіційних друкованих виданнях; на офіційних вебсайтах у мережі Інтернет; на єдиному державному вебпорталі відкритих даних; на інформаційних стендах; будь-яким іншим способом);
- 2) надання інформації за запитом на інформацію.

Цей звіт має дві змістовні частини відповідно до двох основних компонентів дослідження:

- 1) надання інформації у відповідь на запити про доступ до публічної інформації та
- 2) оприлюднення інформації щодо протидії поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) на офіційних вебсайтах розпорядників публічної інформації.

1 НАДАННЯ ІНФОРМАЦІЇ У ВІДПОВІДЬ НА ЗАПИТИ ПРО ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Закон України «Про доступ до публічної інформації» в частині 2 статті 20 передбачає скорочений строк розгляду запитів на інформацію в особливих випадках: *«У разі якщо запит на інформацію стосується інформації, необхідної для захисту життя чи свободи особи, щодо стану довкілля, якості харчових продуктів і предметів побуту, аварій, катастроф, небезпечних природних явищ та інших надзвичайних подій, що сталися або можуть статись і загрожують безпеці громадян, відповідь має бути надана не пізніше 48 годин із дня отримання запиту»*. Також, відповідно до частини 3 статті 20 Закону України «Про доступ до публічної інформації» клопотання про термінове опрацювання запиту має бути обґрунтованим.

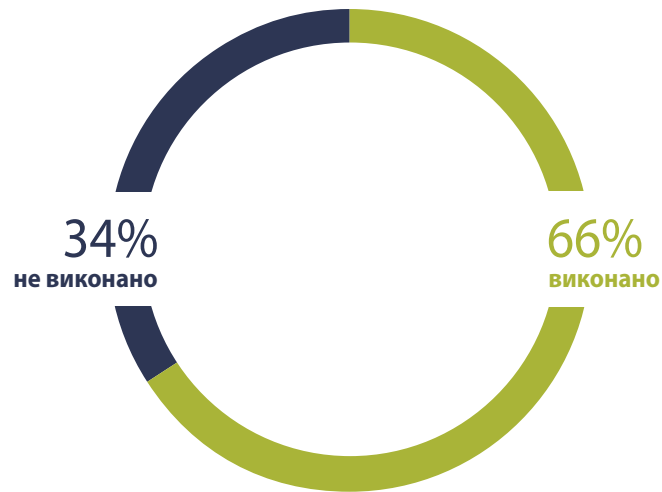
Керуючись цими положеннями регіональні координатори — монітори направили та отримали відповіді на запити про доступ до публічної інформації, подані в порядку частин 2 та 3 статті 20 Закону України «Про доступ до публічної інформації». У запиті монітори просили надати перелік, дати прийняття та номери рішень та/або інших розпорядчих актів, прийнятих відповідним розпорядником публічної інформації в межах компетенції щодо забезпечення обмежувальних заходів та заходів безпеки в умовах спалаху коронавірусної хвороби (COVID-19).

Аналіз відповідей, отриманих на ці запити дає можливість дійти наступних висновків:

1. Значна частина розпорядників публічної інформації обласного рівня (обласних рад, міських рад обласних центрів та обласних державних адміністрацій) дотримуються вимог законодавства при обробці та наданню відповідей на запити про доступ до публічної інформації подані в порядку частин 2 та 3 статті 20 Закону України «Про доступ до публічної інформації».

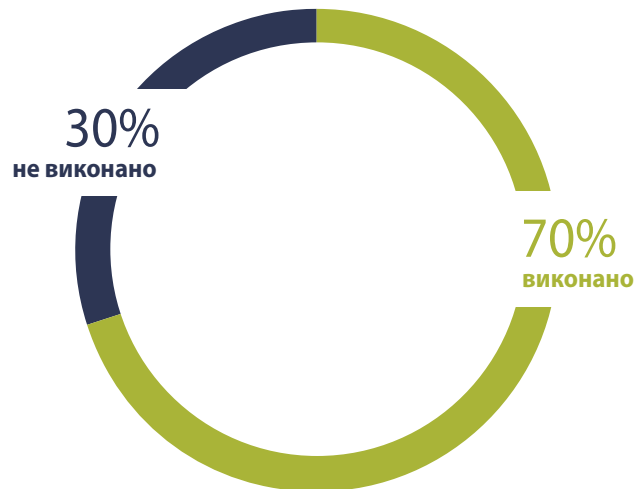
Згідно зібраних даних відповіді на запит вчасно (тобто протягом 48 годин із дня отримання запиту) надали 66% розпорядників.

Рисунок 1.
Відповідь на запит отримана вчасно (у термін, передбачений частиною 2 статті 20 ЗУ «Про доступ до публічної інформації»)

Згідно зібраних даних відповідь у формі, про яку просив запитувач, надали 70% розпорядників.

Рисунок 2.
Відповідь на запит отримана у формі, про яку просили запитувачі

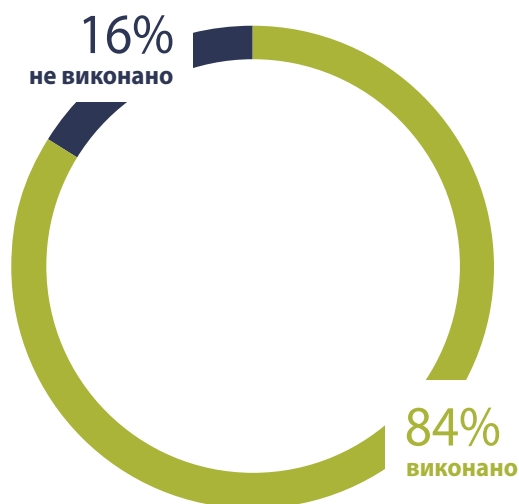
Важливим фактором успішного отримання інформації є належне обґрунтування терміновості опрацювання запиту. Відповідно до частини 2 статті 19 Закону України «Про доступ до публічної інформації» запитувач має право звернутися до розпорядника інформації із запитом на інформацію незалежно від того, стосується ця інформація його особисто чи ні, без пояснення причини подання запиту. Тому терміновість опрацювання запиту має бути мотивована саме тими аргументами, які пояснюють необхідність отримання цієї інформації невідкладно, тобто зі змісту аргументації має бути зрозуміло, чому цей запит потребує невідкладної відповіді і відтермінування розгляду цього запиту до стандартного періоду (до 5 робочих днів, передбачених частиною 1 статті 20 Закону України «Про доступ до публічної інформації») може призвести до шкідливих наслідків.

- Для вчасної та якісної обробки запитів про доступ до публічної інформації подані в порядку частин 2 та 3 статті 20 Закону України «Про доступ до публічної інформації» важливе значення має якісна робота каналів зв'язку, за допомогою яких розпорядники публічної інформації отримують запити. В умовах обмежувальних заходів, запроваджених на місцевому та центральному рівні, подання запитів електронною поштою стає основним способом для запитувачів.

Таким чином критично важливим є безперебійне та якісне функціонування спеціальних електронних скриньок для прийому запитів на доступ до публічної інформації в розпорядника. Разом із цим важливим заходом є належне інформування запитувачів про наявність у розпорядника публічної інформації спеціальної скриньки для прийому запитів на доступ до публічної інформації.

Згідно зібраних даних спеціальна електронна адреса для направлення інформаційних запитів наявна у 84% розпорядників.

Рисунок 3.
У розпорядника існує спеціальна адреса для запитів і вона безперебійно приймає запити

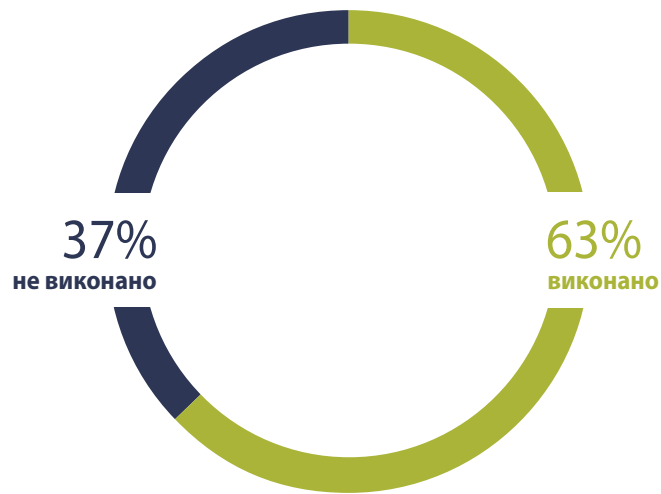
- Наступним важливим компонентом належного забезпечення доступу до публічної інформації як у терміновому, так і в загальному порядку є надання відповідей на запити шляхом надсилання з офіційної поштової скриньки розпорядника.

Переважає більшість розпорядників використовують для надсилання відповідей на запити електронні скриньки, зареєстровані на доменне ім'я офіційного вебсайту розпорядника. У поєднанні із належним оформленням відповіді на запит (наявність бланку розпорядника, вихідного номера відповіді на запит, підпису посадової особи) такий спосіб може вважатися достатнім.

Проте окремі розпорядники надають відповідь на запит без належного оформлення (без оформлення на бланку розпорядника, відповідь не має вхідного номера або не містить підпису посадової особи). Моніторами були зафіксовані випадки надсилання відповідей на запити з особистих електронних скриньок, зареєстрованих на загальнодоступних поштових сервісах. Розпорядникам слід неухильно дотримуватися вимог, щодо надсилання відповідей на запити через офіційні електронні скриньки.

Згідно зібраних даних відповіді на запити з офіційних електронних скриньок надіслали 63 % розпорядників.

Рисунок 4.
Відповідь на запит направлена з офіційної електронної скриньки (розміщеної на домені розпорядника)

2 ОПРИЛЮДНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ НА ОФІЦІЙНИХ ВЕБСАЙТАХ РОЗПОРЯДНИКІВ ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

В умовах обмежувальних заходів, запроваджених на місцевому та центральному рівні, вкрай важливим є забезпечення доступу до інформації шляхом своєчасного та повного оприлюднення на офіційних вебсайтах у мережі Інтернет.

Відповідно до частини 4 статті 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації» невідкладному оприлюдненню підлягає будь-яка інформація про факти, що загрожують життю, здоров'ю та/або майну осіб, і про заходи, які застосовуються у зв'язку з цим. Також відповідно до Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» підприємства, установи й організації (очевидно, що і громадяни також) мають право на одержання від органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, а також відповідних органів і закладів охорони здоров'я **інформації про стан здоров'я населення, санітарну та епідемічну ситуацію**, нормативно-правові акти з питань забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення та санітарні норми.

Поряд із цим відповідно до статті 17 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, органи державної санітарно-епідеміологічної служби та заклади охорони здоров'я **зобов'язані періодично повідомляти через засоби масової інформації про епідемічну ситуацію та здійснювані протиепідемічні заходи**.

У межах цього моніторингу регіональні координатори-монітори оцінювали в розпорядників публічної інформації обласного рівня (обласних рад, міських рад обласних центрів та обласних державних адміністрацій):

- повноту розміщеної інформації (наявність повних текстів рішень розпорядника публічної інформації, включно із повною назвою, номером та датою прийняття/оновлення розпорядчого акту які стосуються протидії поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19),

- наявність розміщеної на офіційному вебсайті розпорядника офіційної інформації про плани невідкладних заходів протидії поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) (а саме назви, номери та дати прийняття рішень, актів, якими затверджені ці плани),
- наявність розміщеної на офіційному вебсайті інформації про контакти, за якими громадяни можуть отримати офіційну інформацію про стан протидії поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) (електронні скриньки для подання запитів та звернень, відповідальні особи та їхні контакти).

Аналіз стану оприлюднення на офіційних вебсайтах розпорядників публічної інформації обласного рівня (обласних рад, міських рад обласних центрів та обласних державних адміністрацій) щодо протидії поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) дає можливість дійти наступних висновків:

1. Лише частина розпорядників публічної інформації належним чином оприлюднюють на офіційних вебсайтах інформацію щодо розпорядчих актів (76 % розпорядників) та планів заходів (50 % розпорядників) спрямованих на протидію поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19).

Рисунок 5.
На офіційному вебсайті розпорядника розміщена офіційна інформація щодо прийнятих ним розпорядчих документів, які стосуються протидії поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): назви, номери та дати прийняття рішень, актів

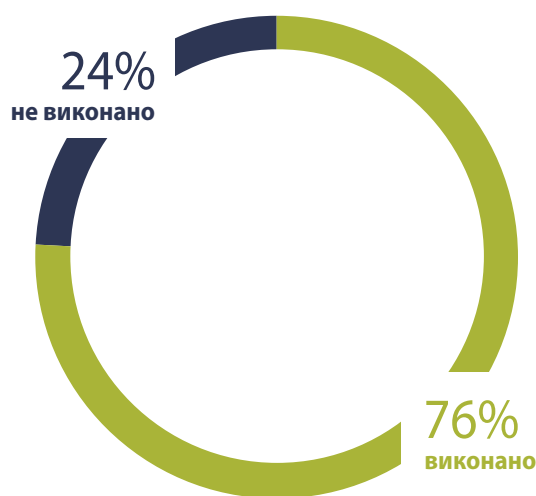
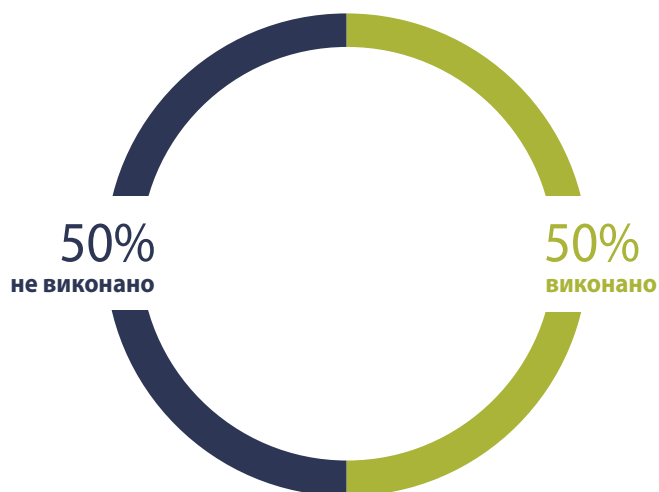

Рисунок 6.

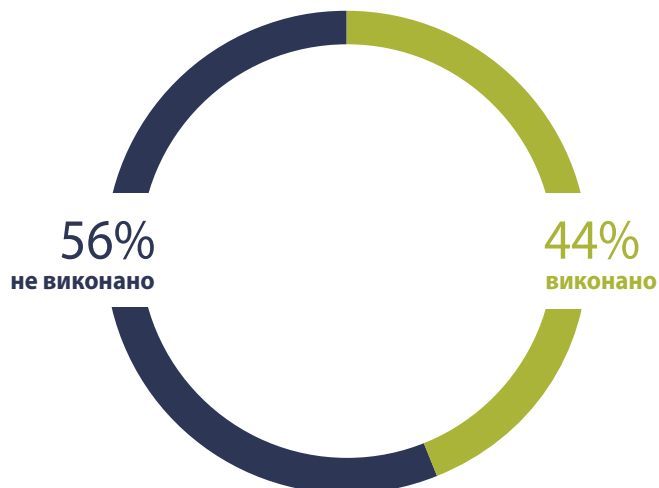
На офіційному вебсайті розпорядника розміщена офіційна інформація про плани невідкладних заходів протидії поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): назви, номери та дати прийняття рішень, актів

2. Менше половини розпорядників публічної інформації обласного рівня (обласних рад, міських рад обласних центрів та обласних державних адміністрацій) належним чином оприлюднюють на офіційних вебсайтах інформацію про контакти, за якими громадяни можуть отримати офіційну інформацію про стан протидії поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) (електронні скриньки для подання запитів та звернень, посади та імена відповідальних осіб та їхні контакти).

Рисунок 7.

На офіційному вебсайті розміщена інформація про контакти, за якими громадяни можуть отримати офіційну інформацію про стан протидії поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)

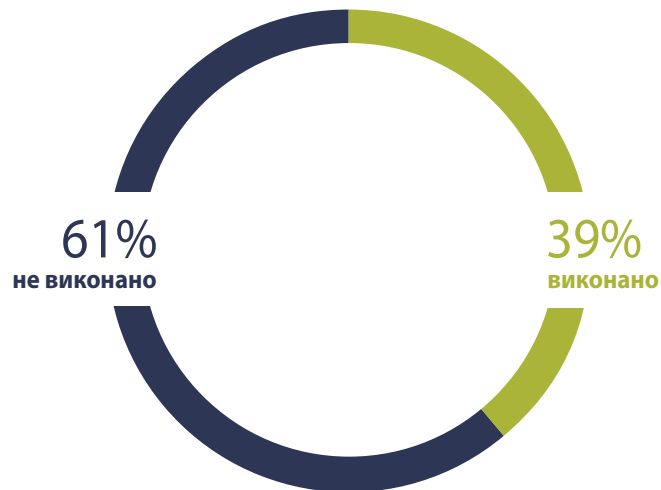

- 3.** Важливим компонентом забезпечення належного доступу до такої інформації є так звана навігаційна (або пошукова) доступність такої інформації, оприлюдненої на офіційному вебсайті.

Під навігаційною (пошуковою) доступністю інформації розуміється рівень простоти і зручності пошуку на офіційному сайті. Навігаційна структура — схема, відповідно до якої відвідувачі здійснюють переходи між сторінками сайту. Вона логічно об'єднує різні інформаційні блоки, відображає поточне місце розташування відвідувачів на сайті, надає елементи управління для переходів. Навігаційна доступність повинна бути такою, щоби відвідувачам офіційного вебсайту розпорядника в будь-який момент часу було зрозуміло на якій сторінці (розділі) вебсайту можна знайти необхідну інформацію.

Лише невелика кількість моніторів оцінила навігаційну доступність інформації щодо протидії поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) як задовільну.

Рисунок 8.
Перерахована вище інформація є навігаційно (пошуково) доступною

ВИСНОВКИ

З метою своєчасного та ефективного надання та оприлюднення публічної інформації щодо протидії поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) у відповідь на запити та на офіційних вебсайтах розпорядників публічної інформації розпорядникам публічної інформації слід взяти до уваги такі висновки та рекомендації:

- 1** Розпорядникам публічної інформації, як державним органам та й органам місцевого самоврядування, в умовах обмежувальних заходів, запроваджених на місцевому та центральному рівні, треба налагодити безперебійний прийом запитів на доступ до публічної інформації через електронні поштові скриньки. Інформація про наявність таких скриньок має бути розміщена на офіційних вебсайтах розпорядників у спосіб, який дає можливість швидко її знайти.
- 2** Розпорядникам публічної інформації треба організувати роботу посадових осіб та підрозділів, відповідальних за доступ до публічної інформації так, щоби відповіді на запити, подані в порядку частин 2 та 3 статті 20 Закону України «Про доступ до публічної інформації», були оброблені в термін, передбачений законом. Окремо треба звернути увагу на дотримання вимог до оформлення відповідей (відповідь має бути належним чином оформлена на бланку розпорядника, містити вихідний номер та підпис уповноваженої особи) та надсилання відповідей на запити (відповідь має бути надіслана з електронної поштової скриньки, призначеної для отримання запитів або, щонайменше, з електронної скриньки з доменним розширенням розпорядника, яка закріплена за відповідальним працівником розпорядника).
- 3** Нормативні та розпорядчі акти розпорядника публічної інформації, прийняті щодо заходів, пов'язаних із поширенням захворювання, повинні оприлюднюватися на офіційному вебсайті розпорядника невідкладно, у повному обсязі, із зазначенням дати прийняття та номера. Так само мають бути невідкладно та в повному обсязі оприлюднені плани протиепідемічних заходів та контакти для отримання додаткової інформації. Важливим компонентом належного оприлюднення інформації є її навігаційна (пошукова доступність). Усі зазначені вище нормативні та розпорядчі акти мають бути оприлюднені в спосіб, який дає можливість знайти їх швидко та мати обґрунтовану впевненість у їхній актуальності.

Ця публікація, впроваджується в рамках проекту «Права людини для України», який виконується Програмою розвитку ООН в Україні та фінансується Міністерством закордонних справ Данії протягом 2019-2023 рр.

Думки, висновки чи рекомендації належать авторам та упорядникам цього видання і не обов'язково відображають погляди Міністерства закордонних справ Данії, Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй чи інших агенцій ООН.

**MINISTRY OF
FOREIGN AFFAIRS
OF DENMARK**
Danida

